

ことわざ   かだい   いちれい
; 諺の   ; 課題の   ; 一例 :

1. 虫の ^{むし} いどころ ; 居所が ^{わる} 悪い

- Označuje rozzlobenou osobu.
- (dosl.) „Mít (v těle) zabydlené brouky je špatné.“
- Podobné českému „Ráno moudřejší večera.“
- Podobné též českému „Rozzlobený nikdy nebyl dobrý.“

例文: ^{むし} 虫の ^{いどころ} ; 居所が ^{わる} 悪い ^{ひと} 人の ^{まえ} 前では ^{いき} ため息 ^{げんいん} ひとつでも ^{げんいん} けんかの ^{げんいん} 原因になる。¹

‘Před člověkem, který je rozzlobený, i jeden vzdech způsobí hádku.’

Poznámky k formě:

- 虫   (*muši*)   ‚brouk‘
- 居所   (*idokoro*)   ‚místo pobytu‘
- 悪い   (*warui*)   ‚špatný‘

Zdroj: ¹ <https://proverb-encyclopedia.com/musinoibasyo/> - vzorová věta 2

2. 飼い犬に ^か て ; 手を ^か 噛まれる

- Být nečekaně zrazen svým následovníkem
- (dosl.) „Být pokousán vlastním psem“
- Odpovídá anglickému „*To bite the hand that feeds you*“ (popř. varianta „*Don't bite the hand that feeds you*“, což má ale doporučující, nikoli popisný charakter. Je zde kladen důraz na toho, kdo zrazuje, ne na zrazeného, jako je tomu v japonském přísloví.)
- Odpovídá českému „Vrazil mi nůž (kudlu) do zad“
- Podobá se přejatému českému „Nekousej ruku, která tě živí“, což ovšem rovněž slouží jako doporučení, příp. varování. I zde je kladen důraz na toho, co se chystá někomu (na kom je daný člověk závislý) zradit.
- Podobá se českému „Na jazyku med, pod jazykem jed.“, které však popisuje spíše přetvářku než přímo zradu.

例文: ^{しんらい} 信頼していた ^{ひしよ} ; 秘書に ^{たいきん} 大金 ^も を ^に 持ち逃げされるなんて、^か 飼い犬に ^か て ^か 手を ; 噛まれるとはこのことだ。

„Když důvěryhodná sekretářka zmizí s mnoha penězi, je to jako když Vás pokouše vlastní pes.

Poznámky k formě:

- 飼い犬 (*kaiinu*) ‚pes‘ (mazlíček)
- 手 (*te*) ‚ruka‘
- 噛まれる (*kamareru*) ‚být kousnut‘, ‚pokousán‘

Zdroj: <http://www.kotoba-library.com/article/240>

<http://kotowaza-allguide.com/ka/kaiinunite.html>

3. 枯れ^か ; 木に^{はな}花

- Význam: raz oslabeným veciam sa opäť navráti sila.
- (dosl.) „Kvetiny na mŕtvom strome.“
- Označuje situáciu, ktorá sa zdala byť bezvýchodisková, ale nakoniec sa vďaka pretrvávajúcej nádeji a úsiliu veci obrátili na lepšie.
- Podobá sa slovenskému prísloviu „Žiadne nešťastie večne netrvalo.“ alebo tiež „Za zlým vždy dobré choť“
- Alternatívna forma: 枯れ^か ; 木に^{はな}花^さが咲く。

例文: ^{れいぶん} あの国は、^{くに} 戦争と^{せんそう} 内紛が^{ないふん} 続き、^{つづ} 大変^{たいへん} 厳しい^{きび} 状況^{じょうきょう} だった^だが、^{あたら} 新^{あたら} しい^り リーダー^だ が^う 生まれ、^う ようやく^か 枯れ^き 木^{はな} に^さ 花^さ が^き 咲いた。²

„V tej krajine pretrvávala vojna a vnútorný konflikt. Bola to obťažná situácia, ale zrodil sa nový vodca a konečne začali kvitnúť kvetiny na mŕtvych stromoch.“

Poznámky k forme:

- 枯れ(木) (*kare (ki)*) ‚zoschnutý‘, ‚mŕtvý‘ (strom)
- 花 (*hana*) ‚kvetina‘

Zdroj: ² <https://proverb-encyclopedia.com/karekinihanasaku/>

4. 石^{いし}の^{うえ} ; 上^{さんねん}にも三年

- Když vytrváme u těžké a dlouhé práce, jednoho dne to dokážeme.
  - (dosl.) „Tři roky na kameni.“
-

- Odpovídá českému „Bez práce nejsou koláče.“
- Podobá se českému „Komu se nelení, tomu se zelení.“
- Podobné anglickému „*No pain, no gain.*“

例文: 石の ^{いし} ^{うえ}; 上にも ^{さんねん} 三年というじゃない、もう ^{すこ} ^{しんぼう} 少し辛抱して ^{がんば} 頑張ってみなさいよ。³

„Nesnažíte se dost dlouho a vytrvale, ještě trošku vytrvejte a hodně štěstí.“

Zdroj: ¹ <https://proverb-encyclopedia.com/isinouenimosannen/> - vzorová věta 1

5. ^{ひきこもごも} 悲喜交々

- Mít smíšené pocity smutku a radosti.
- (dosl.) „Míšení smutného a radostného.“
- Podobné českému „Mít smíšené pocity.“ (Ale v češtině to může znamenat i nerozhodnost, nejen smíšení těchto dvou pocitů.)
- Též podobné českému „Bez bolesti není radosti.“
- Podobá se anglickému *bittersweet*.

例文: この ^{さつか}; 作家は ^{せいねん} 青年の ^{ひきこもごも} 悲喜交々を ^か 描くのが ^{ほんとう} 本 当にうまい。⁴

„Tento autor umí opravdu dobře vykreslit smíšené pocity mladých lidí.“

Poznámky k formě:

- 悲しい (*kanašii*) ‚smutný‘
- 喜ぶ (*jorokobu*) ‚mít radost‘
- 交々 (*komogomo*) ‚míšení‘ ale také ‚jedno po druhém‘ (kdy po smutku přijde radost, po ní smutek...)

Zdroj: ² <https://iminavi.jp/hikikomogomo> - vzorová věta 3

6. ^{ふうりんかざん} 風林火山

- V boji jsou důležité věci: být rychlý jako vítr, tichý a klidný jako les, zuřivý jako oheň a neústupný jako hora.
- (dosl. „Vítr, les, oheň, hora“)
- Přísloví pochází z knihy *The Art of War*, jejímž autorem je čínský generál Sun Tzu. V období *Sengoku Džidai* to byla populární bojová filozofie.

- Je od něj odvozené japonské „そ其のしつ ;疾きこと風ふうの如く、其のおもむ徐なること林りんの如し“, což znamená „To, co je rychlé jako vítr, to, co je tiše rostoucí jako les.“
- Části „林“ se podobá české „Tichá voda břehy mele.“ a anglické „*Slow and steady wins the race.*“

例文: ふうりんかざん 風林火山の のぼり ; た幟を立てて

„Vlajka *fuurinkazan* je vztyčena.“

Zdroj:

<https://dictionary.goo.ne.jp/leaf/idiom/%E9%A2%A8%E6%9E%97%E7%81%AB%E5%B1%B1/m0u/>

<https://proverb-encyclopedia.com/sonohayakikoto/>

7. せつしやくわん 切齒扼腕

- Zuřit, mít vztek; doslova skřípat zuby, mít ruce v pěst, cítit se špatně, zuřit, či něčeho litovat.
- (dosl.) „Skřípat zuby, založit paže“
- Často se plete s せつさたくま 切磋琢磨, což znamená „Usměrnit někoho“
- Podobá se českému „Je rudý vzteky.“, které rovněž popisuje vzezření rozzuřeného člověka
- Podobá se anglickému „*To see red*“, což referuje ke ztrátě sebekontroly v zuřivosti.

例文: きんさ 僅差で しあい ; まけたせんしゅ 試合に負けた選手たちが せつしやくわん 切齒扼腕した。

„Hráči, kteří v soutěži prohráli, byli rozzuření.“

Poznámky k formě:

- 切齒 (*sešši*) ,skřípat zuby‘
- 扼 (*jaku*) ,důrazný‘, ,dominantní‘
- 腕 (*wan*) ,paže‘

Zdroj: <http://www.kotoba-library.com/article/1102>

<https://www.phrases.org.uk/meanings/see-red.html>

8. せんざいいちぐう 千載一遇

- Význam: popis situácie, keď niekto dostane celoživotnú príležitosť a zároveň takú, ktorá môže len veľmi vzácne, kľudne aj raz za tisíc rokov.
- (dosl.) „Niečo, čo sa príhodi raz za tisíc rokov.“
- Jedná sa v podstate o výraz pre veľmi vzácnu, nevídanú príležitosť alebo situáciu, ktorá môže výnimočne nastať.
- Toto príslovie je pôvodom z Číny.
- Podobá sa slovenskému „celoživotná príležitosť“ (aj keď nekladie taký dôraz na výnimočnosť situácie, ako je to v prípade uvedeného japonského príslovia) alebo anglickému „*golden opportunity*“.
- Alternatívna forma: 千歳一遇 せんざいいちぐう

例文：れいぶん これは わたし 私の しょうがい 生涯 せんざいいちぐう にとって きかい 千歳一遇の機会です。⁵

„Toto je moja celoživotná príležitosť.“

Poznámky k forme:

- 千載 (*senzai*) ,tisíc rokov‘
- 一遇 (*ičigú*) ,jednorazové stretnutie‘

Zdroj: ⁵ <https://eje.weblio.jp/sentence/content/%E5%8D%83%E8%BC%89%E4%B8%80%E9%81%87>
